

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	43328
Nom	Intervenció en menors infractors
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	3.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2151 - M.U. en Intervencions Psicològiques en àmbits socials 12-V.2	Facultat de Psicologia i Logopèdia	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2151 - M.U. en Intervencions Psicològiques en àmbits socials 12-V.2	4 - Avaluació i intervenció psicològica en família i infància	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
D'OCÓN GIMENEZ, ANA MARIA	300 - Psicologia Bàsica
LOPEZ LATORRE, MARIA JESUS	300 - Psicologia Bàsica

RESUM

L'Assignatura **Intervenció en Menors Infractors** és obligatòria i consta d'un total de 3 crèdits. Forma part d'un mòdul de matèries denominat Avaluació i Intervenció Psicològica en Família i Infància de 15 crèdits d'extensió, sent el seu objectiu general que l'alumne reba una formació actualitzada en l'àrea de la família i de la infància, tant des d'una perspectiva teòrica com aplicada. Els objectius específics d'esta assignatura es relacionen amb l'anàlisi dels factors de risc i vulnerabilitat del desenrotllament de la conducta antisocial i delictiva en la infància i adolescència, el curs evolutiu i diversitat de la conducta delictiva d'inici en la infància i adolescència, el marc legislatiu de l'estat espanyol en relació a les mesures judicials en menors infractora i l'anàlisi dels programes de tractament més eficaç en funció del risc i la gravetat del delicte.

Es pretén la formació avançada i especialitzada en un cos de coneixements conceptuals, procedimentals, tècnics i actitudinals que permeten als professionals incrementar el seu coneixement i la seua capacitat reflexiva i crítica, de manera que redunde en benefici de la pràctica professional.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No s'han especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis

COMPETÈNCIES

RESULTATS DE L'APRENTATGE

I.- OBJECTIUS GENERALS.

1. Aconseguir una detecció precoç dels factors de risc en l'entorn del menor.
2. Desenrotllar programes de protecció per a menors infractors.
3. Valorar els resultats dels programes i intervencions aplicades.

II.- COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES.

1. Realitzar avaluacions psicològiques adaptades a l'àmbit infantil i familiar referides a menors infractors o en conflicte amb la llei.
2. Prendre decisions conjuntes, entre equips multidisciplinaris, per a l'assignació de mesures de protecció a menors, tenint en compte les necessitats del menor, els recursos de les famílies, i els recursos socials disponibles.
3. Desenrotllar intervencions i tractaments psicològics individualitzats adaptats a les diverses problemàtiques referides a menors i el seu context familiar en relació a les conductes violentes y/o delictives en menors
4. Descriure el procés judicial basat en la legislació sobre el menor: llei de protecció i la llei penal del menor.
5. Descriure les diverses mesures judicials aplicades a menors (d'internament en règim tancat, semiobert o obert, llibertat vigilada, prestacions en benefici de la comunitat, etc.)

III.- COMPETÈNCIES TRANSVERSALS: PERSONALS I SOCIALS.

1. Gestionar amb eficàcia la busca i selecció de la informació a partir de diferents fonts documentals especialitzades.
2. Treballar en equip sobre la base de la col·laboració, respecte per les diferències i resolució negociada de conflictes.
3. Elaborar treballs escrits amb precisió terminològica, comprensibles, organitzats i coherents.
4. Exposar oralment treballs i informes, amb precisió terminològica i llenguatge adequat a l'auditori, així com amb significació lògica psicològica.
5. Argumentar i defensar un punt de vista propi i tindre una actitud autocrítica.
6. Emetre informes amb juís raonats i crítics
7. Tindre iniciativa, persistència en l'èxit d'objectius i pensament creatiu.
8. Primar les decisions que redunden en benefici del menor.
9. Tindre una actitud oberta cap a la formació permanent.
10. Seguir el codi deontològic del professional

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Menors infractors: causes i desenllaços

Coneixements bàsics sobre menors amb conducta antisocial i delictiva. La predicció de la conducta delictiva: els factors de risc i de protecció.

2. Mesures judicials amb menors infractors

La perspectiva de la competència social com a model d'intervenció. Llei orgànica 5/2000 reguladora de la responsabilitat penal del menor: mesures socioeducatives.

3. Programes d'intervenció eficaços amb menors infractors

Principis d'una intervenció eficaç. Característiques dels programes eficaços.

4. L'IGI-J: Inventari de gestió i intervenció per a joves

Conèixer l'inventari i aplicar-ho en l'avaluació del risc de reincidència i en la gestió de la intervenció d'un menor infractor.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	21,00	100
Tutories reglades	9,00	100
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
TOTAL	75,00	

METODOLOGIA DOCENT

Les activitats formatives segons el seu caràcter presencial seran les següents.

- *Sessions presencials.* Suposen l'assistència de tots els alumnes amb el professor. Inclouen diversos tipus d'activitats formatives: Lliçons magistrals y/o Exposicions orals, a càrrec del professor, sobre els continguts més rellevants de cadatema, a diferents nivells d'aprofundiment. Exposició de treballs de camp o teoricopràctics realitzats pels alumnes. Orientacions per a la realització de treballs. Realització d'activitats pràctiques i aplicacions dels continguts teòrics. Síntesi de temes i activitats. Es tindrà en compte la participació dels estudiants. Seguiment de treballs que es realitzen en equip.
- *Sessions no presencials.* Es referixen a treballs dels alumnes sense presència del professor. Tenen per objecte fomentar la construcció del coneixement per part de l'estudiant, ben individualment o en grup, seguint les orientacions prèvies del professor, però treballant de mode més autònom. Pretenen estimular l'autoaprenentatge i la pròpia gestió del temps d'estudi. L'activitat pot consistir a la recerca d'informació documental especialitzada, en una reflexió contrastada i justificada sobre un determinat tema, a aplicar els coneixements de classe, etc.
- *Tutories.* Suposen treball del professor amb alguns alumnes. L'alumne disposa d'hores de tutories en les quals el professor guia l'alumne de forma individual o en xicotet grup en la construcció del seu coneixement, ho orienta en l'elaboració dels treballs, resol dubtes o dificultats relacionades amb la matèria. L'alumne disposa així mateix del fòrum de l'Aula Virtual per a consultes. A més, en este espai virtual els estudiants poden trobar documents, informació o notícies rellevants sobre les matèries dels distints mòduls.

Activitats complementàries, seran diferents cada curs, disenrotllades preferentment a càrrec d'experts. S'inclouen: Conferències, Panell d'Experts, Seminarios-talleres, Visites, Cineforum, etc. En cada cas s'indicarà l'horària i lloc de realització, si són o no obligatòries, i la seua repercussió en l'avaluació.

- La metodologia de treball inclou les següents activitats d'aprenentatge o tasques formatives: Lliçons magistrals / Exposicions / Orientacions del professor. S'emprarà en les claseteóriques, ja que este model oferix la possibilitat d'oferir una visió global del tema tractat i incidir en aquells conceptes claus per a la seua comprensió. Així mateix, s'indicarà als alumnes aquells recursos més recomanables per a la preparació posterior del tema en profunditat. Exposicions a càrrec d'experts.
- Tutories grupals. Orientacions en xicotet grup, per a la realització de treballs específics d'aprenentatge individual o en grup. És a més útil per a aconseguir tres objectius: el disenrotllament de les habilitats de comunicació, el disenrotllament de competències intel·lectuals, el disenrotllament de competències intel·lectuals professionals i el creixement personal

- Tutories individuals. Les tutories es faran individualment i en grups xicotets per a resolver problemes, dirigir treballs, etc. De ser possible, s'utilitzarà el fòrum de l'Aula Virtual per a facilitar les consultes i aclariments que puguin interessar als grups de treball.
- Aprenentatge cooperatiu: Elaboració de treballs en equip. L'alumne haurà de realitzar en equip treballs d'aprofundiment i aplicació dels continguts així com treballs de camp. - Aprenentatge guiat orientat a la transferència i facilitador de l'aprenentatge actiu i del coneixement pràctic: estudi de casos, tant reals, (com per exemple utilitzant notícies de premsa), com simulats), la resolució d'exercicis i problemes, l'aprenentatge orientat a projectes (com per exemples inventar projectes y/o campanyes en l'àrea de la infància i la família).
- Autoaprenentatge. L'estudi individual. Es tracta de dirigir a l'estudiant a l'estudi i reflexió individual. Foment de la busca sistemàtica d'informació. Anàlisi, elaboració i exposició de la informació treballada. Reflexió, aplicació i transferència sobre els continguts.
- Recursos: 1) Aula virtual (<http://pizarra.uv.es>). En este espai virtual, els alumnes poden encontrar documents, informació o notícies rellevants de les assignatures. Els professors depositen tota la informació que consideren oportuna per al desenrotllament de la matèria. 2) Biblioteca, hemeroteca. S'estimularà la utilització de fonts bibliogràfiques rellevants i actualitzades de la pròpia universitat i fonts bibliogràfiques en xarxa.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà per mitjà de:

1. **Una prova final orientada a valorar els conceptes i bàsics.** La prova o examen final constarà de preguntes curtes, referides a les activitats teòricopràctiques desenrotllades en l'aula i als materials indicats per a la preparació de l'examen, sent obligatori respondre a totes elles. Este apartat constituirà el 40% de la nota (4 punts)
2. **Assistència i activitats d'avaluació contínua.** Es tindrà en compte la participació i les activitats realitzades en l'aula (individuals y/o grupals). L'assistència es controlarà per mitjà de firma. Este apartat constituirà el 60% de la nota final (6 punts).

Requisits per a aprovar el mòdul. Seran requisits imprescindibles per a la superació de la matèria:

- Haver obtingut una nota mínima del 50% de la prova final (2 punts).
- Haver assistit al 80% de les sessions.
- Haver obtingut una valoració mínima del 50% de punts que corresponen a l'apartat 2) Assistència i participació (3 punts)"

Davant de pràctiques fraudulentas es procedirà segons el que determina el Protocol d'actuació davant de pràctiques fraudulentas a la Universitat de València (ACGUV 123/2020):

<https://www.uv.es/sgeneral/Protocolos/C83sp.pdf>

REFERÈNCIES

Bàsiques

- De la Cuesta, J.L. y Blanco, I. (2006). El enjuiciamiento de menores y jóvenes infractores en España. Revista electrónica de la Asociación Internacional de Derecho Penal, A-03:1.
- Fariña, F, García, P y Vilariño (2010). Autoconcepto y procesos de atribución: estudio de los efectos de protección/riesgo frente al comportamiento antisocial y delictivo, en la reincidencia delictiva y en el tramo de responsabilidad penal de los menores. Revista de Investigación en Educación, nº 7, pp. 113-121.
- Garrido, V. (2005), Manual de intervención educativa en readaptación social. Vol.1. Fundamentos de la intervención, Valencia, Tirant lo Blanch.
- Garrido, V. y López Latorre (2006) (ed.). Manual de Intervención. Vol. 2. Los programas del pensamiento prosocial. Valencia: Tirant Lo Blanch.
- Garrido, V.; López, E.; Silva, T.; López, M. J. y Molina, P. (2006): El modelo de la competencia social de la Ley de Menores, Valencia, Tirant lo Blanch.
- López Latorre, M. J.; Alba, J. L. y Garrido, V. (2005): La intervención educativa en el marco de la ley del menor, en Garrido, V. (ed.), Manual de intervención educativa en readaptación social. Vol.1. Fundamentos de la intervención, Valencia, Tirant lo Blanch, págs. 107-147.
- López Latorre, M.J. (2008). Psicología de la delincuencia. Ciencias de la Seguridad (CISE). Universidad de Salamanca.
- Uceda, F.X. y Pérez, J.V. (2010). ¿Es operativa la intervención pública con los adolescentes en conflicto con la ley? Un análisis desde las trayectorias y los escenarios. Revista Andaluza de Ciencias Sociales, 9, 53-69.
- Rey, C.A. (2010). Trastorno Disocial. Evaluación, tratamiento y prevención de la conducta antisocial en niños y adolescentes. Ed. Manual Moderno.

- Vazquez, M.J.; Fariña, F., Arce, R. (2012). Comportamiento antisocial y delictivo en menores en conflicto social Editorial Universidad de Vigo.

Complementàries

- Bernuz Beneitez, Mª J. y Fernández Molina, E. (2008) "La gestión de la delincuencia juvenil como riesgo. Indicadores de un nuevo modelo". Revista Electrónica de Ciencia Penal y Criminología. Vol. 10. Núm. 13, p. 13:1-13:20.
- Bernuz Benitez, M,J; Fernández Molina, E, Pérez Jiménez, F. (2009). Educar y controlar: Intervención comunitaria en la justicia de menores. Revista electrónica de Ciencia Penal y Criminología, 11 (12), 1-28.
- Fernández Molina, E (2008) Entre la educación y el castigo: un análisis de la justicia de menores en España. Valencia: Tirant lo Blanch.
- Fernández Molina, E., Bartolomé Gutiérrez, R., Rechea Alberola, C. y Megías Boró, A. (2009) Evolución y tendencias de la delincuencia juvenil en España. Revista Española de Investigación Criminológica. Núm. 7.
- Garrido, V. (2005). ¿Qué es la psicología criminológica? Madrid: Biblioteca Nueva
- Garrido, V. y López Latorre, M. J. (1995): La prevención de la delincuencia: El enfoque de la competencia social, Valencia, Tirant Lo Blanch.
- Garrido, V. y López Latorre, M. J. (1998): Factores criminógenos y psicología del delincuente, Revista de Cuadernos de Derecho Judicial. La criminología aplicada 15: 69-115.
- Garrido, V., Stangeland, P. Y Redondo, S. (2001). Principios de Criminología (2^a ed.). Valencia: Tirant Lo Blanch.
- Kazdin, A.E. y Buela Casal, G. (1994). Conducta Antisocial. Evaluación, Tratamiento y Prevención en la Infancia y la Adolescencia. Madrid: Pirámide.
- López Latorre, M. J., Garrido, V. y Ross, R.R. (2001) (eds.): El programa del pensamiento prosocial: avances recientes, Valencia, Tirant Lo Blanch.
- López Latorre, M. J. (2006): Delincuencia Juvenil, Suplemento del Boletín Diario de Campo: ¿Qué es esa cosa llamada violencia?, Noviembre/Diciembre, págs.117-126.
- López Latorre, M. J. y Garrido, V. (2003): Tratamientos eficaces con menores infractores, en Fariña, F. y Arce, R. (eds.), Avances en torno al comportamiento antisocial, evaluación y tratamiento, Madrid, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, págs. 197-230.
- López Latorre, M. J. y Garrido, V. (2001): La necesidad de prevenir e intervenir la delincuencia juvenil, Madrid, Informe Técnico, Universidad Carlos III.
- López, J.R. y López, C. (2008). Conducta antisocial y delictiva en la adolescencia. Murcia: Universidad de Murcia.
- López, M.J., Garrido, V., Rodríguez, F.J. y Paíno, S. (2002). Jóvenes y competencia social: un programa de intervención. Psicothema, vol. 14, 155-163.